

No 4-5
ŞUBAT—MART

İKİNCİ YIL
1932

Büyük Şark

Tevzi ve Müracaat Yeri : Beyoğlu, Polonya Sokağı No. 25
BÜYÜK ŞARK Neşriyat Dairesi

Yalnız Türk Yükseltme Cemiyeti azasına mahsus el yazılarını
ihtiva eder.

İSTANBUL

RESİMLİ AY MATBAASI T. L. Ş.

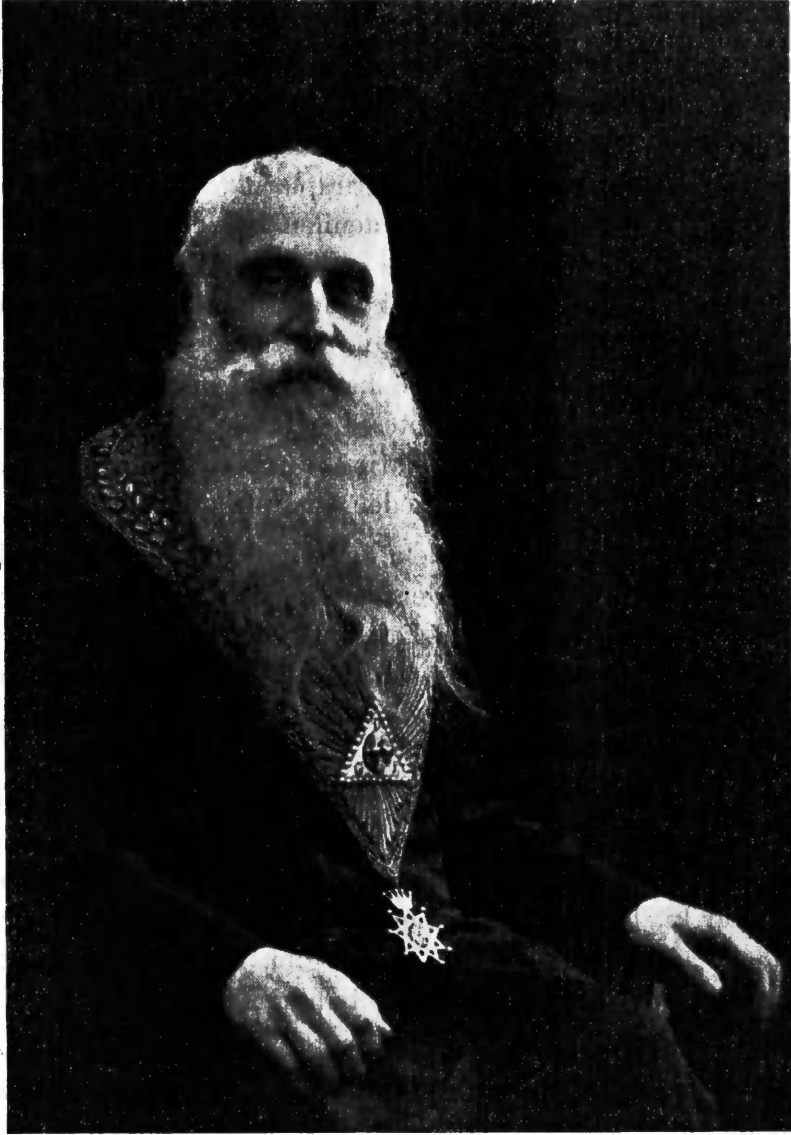
Bir izah

(Büyük Şark) ın üçüncü sayısı Haziranda çıkmıştı. Araya tatil ayları girdi; Teşrinievvel nihayetinde dördüncü, Kânunuevvel nihayetinde de beşinci sayısı çıkmalıydı. Maatteessüf, bazı idarî ve kanunî formalitelerin ikmal ve itmamını temin zarureti, buna mani oldu. Şu halde ilk yılımızı beş yerine üç sayı ile kapamak ıztırarında kaldık. Bundan dolayı KK.: mızın mazur göreceklerini ümit ederiz.

Bittabi bu noksandan dolayı abonelerin haklarının ziyaa uğraması mevzuubahs olamaz. Geçen sene 100 kuruş abone bedeli vermiş olan KK.: , 1932 sensi için yalnız 40 kuruş vereceklerdir. Yeni abone olacıklardan, kendilerine dördüncü sayıdan itibaren mecmua göndermek üzere, 100 kuruş alınacaktır. Esasen, mecmuanın tevzi şeklinde de ihmalden mütevellit bazı haller gören daimî büyük hey'et, badema abome bedellerinin, makbuz mukabilinde, üstadı muhteremler delâletile yazı işleri müdüriyetine verilmesi ve mecmuaların da doğrudan doğruya her abonenin şahsî adreslerine gönderilmesi esasını kabul etmiştir. Şu halde (BüyükŞark)ın muntazam bir surette neşr ve tevzii esbabı bir derece istikmal edilmiş oluyor. Şu kadar ki muhterem kardeşlerimizin münderecatı zenginleştirmek ve karilerin istifadelerini daha şumullü bir hale getirmek için, mahfillerinde verdikleri konferansların telhis edilmiş bir suretini ve iki ayda bir de ayrıca yazacakları maşonî, felsefî, içtimai, ahlâkî makalelerini mecmuaya göndermeleri ehmmiyetle rica olunur.

Bu suretle hem münderecatın tenevvüü, hem de (yazı noksanı) yüzünden, mecmuanın intişarında sekteye maruz kalmaması temin edilmiş olur.

Büyük Şark

Geçen Nisan zarfında bizi ziyaret lûtfunda bulunan Gr.: O.: D.: France
Üs.: Âz.: 1 ve Fransız Meb'usan Meclisi İkinci Reisi pek Muh.: ve
Muk.: A. Groussier B.:

TEAVÜN BAHSİ

Teavün, insanî faziletlerin en büyüklerindenidir; fakat bizde yanlış anlaşılmiş ve yanlış tatbik ediliyor; çünkü teavün, içtimaî bir haslet olduğu halde biz onu ehliyetsiz ve lâyık olmayan fertlere hasrediyoruz. Şu halde teavün, yalnız bir taraflı bir yardım mahiyetini alıyor.

Teavün, karşılıklı yardımda bulunmak, yardımlaşmak demektir. Çünkü insanlar, birbirlerine bağlı, birbirleriyle mütesanit olmak şartıyla bu hayatın güçlüklerine, ıstıraplarına göğüs gerebilirler. Birbirimizi desteklemezsek, hayat, denilen berzahıtan çok zahmetle geçeriz.

Kışın, hemen hergün, Bebek koyunda büyük balıkçı kayıklarına rasgelirim. Kayıkların attığı kocaman ırbin iki ucuna onbeşer, yirmişer balıkçı asılır, ve kendilerine mahsus bir ahenkte çıkardıkları seslerle, birbirlerini teşçi ederler. Bu manzara karşısında, maddî hayatta bile, insanların birbirlerine yardım etmele-
rindeki hikmeti, bu hikmeti vâzeden kudreti düşünürüm.

Bizim tâbi olduğumuz meslek, teavün faziletine daha yüksek bir kıymet verir. Biz, kendi âlemimizde birbirimizin kardeşiyiz; kendimizi bir d.: kadının evlâtları addederiz. Sırası gelir ki babamız, evlâdımız dahi kardeşimiz olur. Ve babamıza, evlâdımıza insaniyete borçlu olduğumuz hürmet ve muhabbeti, bir de kardeşlik duygusuyla süsleriz.

Fakat bu kardeşlik mensup olduğumuz zümreye mi münhasırdır? Hayır.. Biz bütün Adem evlâtları, birbirlerimizin kardeşleriyiz. Şarktan garbe, şimalden cenuba kadar hiçbir beşer ferdi yoktur ki, bizden ayrı ve bize yabancı bulunsun. (Sadi) nin "beni adem âzayı yekdiğerend," dediği gibi, bütün beşer nesilleri, aynı babanın evlâtları mahiyetinde bulunmaktadır.

Şu halde bizim kardeşliğimiz, insanî kardeşlikten bizatihi ayrı birşey addolunamaz; lâkin bunda az çok bir hususiyet aramak zarureti de inkâr edilemez. İnsanlık kardeşliği, nihayet felsefî ve daha daha, ideal bir mefhumdur. Şeniyette bir ana ve bir babadan gelen iki kardeş arasında bile bazan birbirinin kanına susayacak kadar huşunetli bir düşmanlık tahaddüs ettiği vakidir.

Ailevi münasebetlerin bizdeki şekilleri, kardeşliği tahrip edici suretler alır. Hele ortaya mâli menfaatler girecek olursa, iki kardeş birbirini görmek istemiyecek kadar ayrı ve dargın kalırlar.

Halbuki biz, hakiki insanlık uhuvvetini kendimize en başlı bir umde ittihaz etmişizdir. Haricî âlemden elini sıkmaktan, yüzünü görmekten sakınacağımız kimseleri sinemizde sıkmaktan, yüzüne sevgi tebessümüyle bakmaktan zevk alırız. Çünkü haricî hâyat bizi birtakım maddî menfaat kayıtlarıyla bağlar; bu kayıtlar ancak çok kuvvetli bir fazilet duygusuyla koparılır.

Bizim için husumet mefhumu mevcut olmamak lâzımdır; bu mefhum mevcut olmayınca, kalbimizde parlayacak ulvî ateş, kardeşlik aşkından başka ne olabilir? İşte biz, bu kardeşliği bütün insanlar arasında müteammim görmek içindir ki, bir fazilet mabedinde birleştik. Yoksa uhuvveti kendi inhisarımıza almak, ve beşeri kendimizden hariç tutmak için değil.

Kalbini bir fazilet aşkına verip mütemadiyen onun heyecanı ile yaşamak ne zevkli bir şeydir. Heyecansız ruhlar, çayırlarda tenebbüt eden otlar gibi bile değildir; çünkü otlar, nihayet bazı hayvanlara gıda, ve yeşillikleriyle nazarlara safa olur. Aşksız adam, maddenin husuneti içinde bir heykël gibi hareket eder.

Bizim kardeşliğimiz böyle heyecanlı bir aşkla mütehallidir. Biz böyle bir kardeşlikle birbirimize bağlıyız. Bu hâlde teavün bizim için artık bir fazilet olmaktan çıkar; bir vazife, mutlak bir vazife olur. Bunun böyle olduğunu bilmiyenler, kuvvetle zannederler ki biz, teavün hususunda, ısrarlı bir şekilde bağlıyız. Vazife edindiğimiz teavünü, hattâ haricî âlemdükilerin zararına da olsa, tatbik ederiz; itikadındadırlar. Belki, kendi içimizde de bu kadar basit düşünelere tesadüf olunur. Fakat hakikatte kat'iyen böyle değildir. Biz, yalnız kendi uhuvvetimizi tesise memur değiliz; beşeri uhuvveti tahakkuk ettirmeye memuruz. Beşeri uhuvveti tahakkuk ettirmek için ise, öyle vasıflar lâzımdır ki bunların mahiyetini gene ancak bizden olanlar tayin edebilirler.

Meselâ adalet vasfı, bizim esas ümdelerimizden biridir. Adalet yalnız kendimiz için değil, bütün insanlık içindir. Âdil olacaktır;

çünkü bizce ahlâkî prensiplerin başında (kıyasi nefis) vardır. "Kendine yapılmasını istemediğin şeyi başkasına yapma.." sözü nasıl her dinin, her mezhebin, her ahlâk felsefesinin başında yazılı ise, bizim umdlerimiz arasında da en mutena yeri tutar. Adalet, mutlak olarak, her ferde seyyanen muameleyi istilzam eder. Şu halde nasıl olur da herhangi bir ferde, münhasıren bana merbut olduğu için, başkasını ızrar edecek surette teavünde bulunurmu?

Şaşılacak şeydir ki, yılların biriktirdiği ferdiyetçi itiyatlar yüzünden, teavünü yanlış tatbik ediyoruz. Bu itiyadı haricî âlemde edinmiş bulunuyoruz. Meselâ haricî âlemde iken bize yakın olan bir ferdi, liyakat ve derecesi aşağı dahi olsa, liyakat ve derecesi daha yüksek bir zavallıya tercih ettiğimiz nadir değildir; fakat Mas.: âlemine girdiğimiz andan itibaren, bu sahîf itiyattan kurtulmamız lâzımdır. Hiçbir ferdi bize mensuptur diye lâyük olmadığı bir yere kayırmak, lâyük olan diğer bir ferdin hakkını iptal etmekten başka birşey ifade etmez. Böyle birşey teavün değil, hakka mugayerettir. Yardım edeceğin kardeşe, hiçbir ferdi zarara sokmıyacak surette yardımın şarttır.

Haricî âlemde bazı kimseler bize, "siz, birbirlerinize kimbilir nasıl sırlı bir bağla bağlısınız ki, elinizden gelirse en değersiz bir kardeşinizi en yüksek makamlara is'at etmekten çekinmezsiniz.." ittihamını serdederler. Bu ittihamı haklı gösterecek bir hareket, Mas.: lüğün esasları meyanında böyle bir madde bulunduğuna delil sayılamaz. Bu da nihayet beşerî bir zafın doğurduğu haksız bir harekettir. Mas.: luk bu türlü şaibelerden masundur; ve hakikî kardeşler, bu şaibelere düşmemeğe çalışmakla mükelleftirler.

Hâyr.. Mas.: luk maddî menfaatleri kat'iyen terviç etmez. "Ben, bu teşekkülün yardımıyla bu veya şu maddî gayeye ulaşırım," hülyasıyla bize iltihak etmek isteyenleri, muhakkak derin bir sukutu hayal bekler. Bizde nefsi feragat şartların âzamıdır. Teavün ancak lâyük ve muhtaç olanadır. Hem bu türlü teavün için kaydü şart ta yoktur. Muhtaç olan, mutlaka yardım görecektir. Yalnız, tekrar edeyim, bu yardım, yaparı ve göreni mümtaz bir mevkie koymaz; hiçbir ferde haksızlık teşkil etmez.

İltimas, bizde manası bilinmemesi değil, lûgatlerimizde mevcut olmaması lâzım galen bir kelimedir. Çünkü haricî âlemde iltimas, gayrın hakkını iptal eden bir yardımdan başka birşey değildir.

Bizim içimizde, siyasi, idarî, iktisadî, içtimai hayatta büyük kudretlere sahip kimseler bulunabilir; lâkin böyle bir kudreti elinde tutan kimse, bizden birine, ancak kanunî ve meşru bir hatte yardım etmek mevkiindedir. "Hayır, ben sizdenim; falan şeye belki benden daha lâyük olanları var; ama beni onlara tercih ediniz," diyemeyiz. Dedigimiz gün, intisabın iddia ettiğimiz fazilet mabedinden kendi kendimizi kovmuş sayılırız.

Bu yazılar fuzulî bir ahlâk hocalığı etmek için yazılmıyor; Mas.:luğa çok selim bir kalple merbut olmanın verdiği idealistlikle yazılıyor. Hepimiz mademki beşeriz, bazı zaafarla da mütéhalliyiz. Lâyühti değiliz; zaafa düşeriz, hele bir ıztırar halinde adaleti bile rencide etmeğe kalkarız. Her hata gibi, bu da affa lâyük görülebilir; yeter ki bir daha tekrarına meydan vermiyecek kadar irademizi kullanmağa çalışalım.

Hasılı Mas.: teavününü yanlış anlamıyalım ve yanlış tatbik etmekten hazer edelim.

Kâzım Nami

MAS.:LUK TARİH ve MAHİYETİNE BİR NAZAR

I

Masonluğa her yeni giren haricîye soruyoruz: Kimsiniz? Nesiniz? Nereden geliyorsunuz? Ne düşünüyorsunuz? Acaba yeni masonların da dahil oldukları bu müesseseye beşerin hangi mem-balarından çıktığını ve hangi beşerî ihtiyaçlara tekabül eylediğini sormaya hakları yok mudur?

Masonluk muayyen bir tarihte vücuda getirilmiş bir müessese değil, bir tekâmül neticesidir. Muayyen bir saraydan bahsedilirken temelleri falan hükümdarın zamanında yapıldı ve falan hükümdar zamanında da ikmal olundu diyebilirsiniz; fakat muazzam dağların, mühip ormanların tarihi tesisinden bahsedebilir miyiz?

Bunlar tabiatın kavanini ezeliyesine tâbi olarak tedricî tekâmül neticesi vücudunda gelmiş eserlerdir.

Masonluğu, efsanelerden ibaret zannedenler, eski dinlerle, mesalik ve mezahiple alâkadar olduğunu iddia ederler. Filhakika, iptidai insanların dinlerinde, felsefelerinde, bir çok müşahebet noktaları vardır. Sathî bir tetkik, bu noktaların Masonlukta da mevcut olduğunu gösterir. Masonluğu, adeta dünyanın en eski dini olmak üzere telâkki eden, mason üleması bile mevcuttur. Son senelerde yapılan tetkikatı ilmiye ispat etmiştir ki bu iddiaların bir çoğu hatalıdır.

Masonluk tarihi ancak 19. uncu asrın son rub'unda, ilmî bir surette tetkik edilmeğe başlandı. Bundan evvelki müellifler garip olduğu kadar gülünç iddialarda bulunmuşlardır. Meselâ on sekizinci asır âlimlerinden Dr. Anderson, masonluğu Âdem aleyhisselâma kadar götürmüş, Preston B. Roma imparatoru Sezar'ın mason olduğunu iddia etmiş. Dr. Oliyer isminde bir müellif ise masonluğun hilkatı Âdemden evvel mevcut olduğunu söylemek cesaretinde bulunmuştur. Mitchell B., masonluğun membaını, mabedi Süleyman'ın inşası zamanlarında aramakla iktifa edebilmiştir.

1750 den sonraki müellifler biraz daha ilmî mütaleatta bulunmağa çalışmışlar; fakat gene masonluğun birtakım eski edyan ve teşkilâtla alâkasını ispata yeltenmekten farig olmamışlardır. Sonraki müellifler de masonluğun mebedi hakkında müttehit değillerdir. Dr. Keller 1898 de yazdığı bir eserde, masonluğun kurunu vüsta esnaf, cemiyetleriyle alâkadar olduğunu söylüyor.

1907 de Teder isminde bir Fransız müellif, masonluğun 17 inci asırda İngiltere'deki dinî ve siyasi entrikalardan doğduğunu iddia ediyor. On dokuzuncu asrın son senelerindeki müelliflerden bir çoğuyla, bazı yirminci asır müellifleri masonluğun menşeiini eski duvarcı esnaf cemiyetlerinde aramaktadırlar. Meselâ Thomas Karr yazdığı bir mekalede yeni masonluğun 16 ve 17 inci asırlardaki esnaf cemiyetlerinden doğduğunu ileri sürmektedir. Bu nazariye yeni değildir. 1691 de Aubrey ismindeki İngiliz asarı

atika âlimi diyordu ki: "1216-1272 milâdî senelerinde hükümdarlık eden üçüncü Hanri zamanında; Papa bir İtalyan mimar cemiyetine, Avrupa'da dolaşarak kiliseler inşası için ferman vermişti." Bugün bu nazariyelerin kıymetini, anlamak yani bugünkü masonlukla eski esnaf loncaları arasındaki münasebeti bulmak için, acaba hangi usulü takip etmeliyiz? Müessesatı beşeriyede müşabehetler pek çoktur. Her iki müessese arasında birkaç küçük müşabehetin mevcudiyeti, mutlaka bunlardan birinin diğerinden çıktığına, veyahut her ikisinin de aynı membadan geldiklerine delil olmaz. Nitekim aynı membadan gelmedikleri muhakkak müessesatta ve lisanlarda, müşabih teşkilât ve kelimeler vardır. Meselâ işaret ve rumuzat, beşerin çocukluğundanberi kullanılmıştır. Bütün mistik cemiyetlerde bunlardan istifade olunur. Esasen hayatı beşer sembollerle doludur.

Her günlük hayatımızda mütemadiyen sembollerle ifadei hissiyat ve harekât ederiz. Tarihte yüzlerce mistik teşekküller vardır ki rumuzata, işaretata ve esrara maliktiler. Şu halde masonluğun sırf bu sebeplerden dolayı bunlardan her hangi biri ile alâkadâr olduğunu iddia etmek doğru olamaz.

Masonluğun membalarını araştırırken bazı kıstaslar kullanmağa mecburuz. İngiliz masonlarından Vibert "Mah. i Kebirin teşekkülünden evvelki masonluk," hakkında yazdığı bir eserde, herhangi bir müessesenin bugünkü masonluğun evveliyatını teşkil edip etmediğini anlamak için, onu şöyle birkaç noktadan tetkik edebileceğimizi söylüyor:

1 — Biz halâ muayyen bir san'atın ismini taşıyoruz. Masonluğa tekaddüm eden müessesenin de böyle bir san'atla alâkası olmalıdır.

2 — Üst. Muh, N. E. ve S. gibi memurlariyle teşkilâtı bulunmalıdır.

3 — Ancak sînni rüşte vasıl olmuş erkek ve hür kimseler muayyen merasimle kabul olunmalıdır.

4 — Âzanın birbirini tanımaları için gizli işaretleri, Mür. kelimeleri olmalı ve bunların haricilere verilmesi memnu bulunmalıdır.

- 5 — Ananevi tarihleri olmalı.
- 6 — Ritüelleri mevcut bulunmalı,
- 7 — Âzaya, yekdiglerine muaveneti müteakabile hissi telkin edilmeli ve san'atte kullanılan alât, ahlâkî kaidelere remz olarak kullanılmalıdır.
- 8 — Yalnız kavaidi ahlâkiye telkinatı için değil, belki bütün merasimde kullanılan umumî bir remzî lisana malik olmalıdır.
- 9 — Merasim için hususî giyiniş tarzları olmalıdır.
- 10 — Muayyen zamanlarda içtima etmeli. Bu içtimalarda yalnız idarî işlerle değil, belki mesleki telkinat ile meşgul olunmalıdır... Gelecek makalede bu nökati nazardan masonluk tarihine bir nazar atfedeceğiz.

Hazım Atif (Nc .:)

UMUM MAS.:LAR BİRLİĞİ

Geçen 1929 senesi Eylülünün ilk nısı sonlarında (La Ligue Générale des Fr.: Maç.:) namı altındaki teşekkül, Hollanda Meş.: Âz.:ına mensup Mas.: ların teklif ve daveti üzerine, senelik kongresini Amsterdam'da akdetmişti. Bu kongrede, daha ilk günlerde göze çarpan şey, seneden seneye bu içtimalarda daha fazla milletlerin temsil edildikleri keyfiyeti olmuştur. Bundan daha iki sene evvel Alman Üs.: Âz.: larından biri: "Bu Umum Mas.: lar Birliği de ne oluyor?," diyerek bu teşekküle tarafdar olmadığını ve muvaffak olacağından şüphesi bulunduğunu söylemişti. Hâlbuki 1927 de İsviçre'nin Bâl (Bazel) şehrinde toplanan kongreden sonra, 1928 de Viyana'da içtima eden kongre, sarahaten göstermişti ki böyle umumî Mas.: lar kongreleri, bütün Mas.: luk âlemince arzu edilen, aranılan toplantıdır. Viyana kongresine ilk defa olarak Amerika'lılar iştirak etmiş oldukları hâlde de, gene bu Amsterdam kongresine gelinceye kadar, yüksek dereceli başka bir muvazzaf Üs.: bu Liga kongrelerinin hakikî enternasional mahiyetini kabul ve teslimden imtina ediyor; çünkü İngiliz'lerle, Şimal memleketleri Mas.: larının kongreye gelmemiş olmalarını ileri sürüyordu. Gerek birin-

cinin, gerekse ikincinin yanlış düşündüklerini. Amsterdam kongresi tamamiyle meydana koymuştur. Çünkü bu kongreye bütün milletlere mensup Mas.:lar geldiği gibi, İngiliz'ler de, Danimarka'lılar da iştirak etmişlerdir. Kongrenin küşadından bir hafta evvel İngiltere Büyük L.: sı, akdettiği bir Heyeti Umumiye içtimasında, KK.:in Umum Mas.:lar Liga'sının tertip ettiği bu kongreye iştirak edebilecekleri kararını vermişti. Bu tasvip ve müsaade kararı, Amsterdam'da toplanmış olan binlerce Mas.: u, bir sevinç tufanı içinde çalkalamıştı; çünkü yeryüzünde mevcut hemen bilûmum L.: ları doğuran (La grande loge d'Angleterre) dir. Onun için Liga'nın atisi ve makasına tam manasiyle vusulü için, bu kararın büyük kıymet ve ehemmiyeti vardı. Dünyanın en büyük Mas.: muharrirlerinden biri olan Londra'lı DUDLEY WRIGHT B.:, burada irat ettiği bir nutukta bir İngiliz Mas.: u sıfatıyla bu kongrede söz söylemeğe fırsat bulduğundan dolayı kendini çok bahtiyar addettiğini ve Liga'ya can ve gönülden muvaffakiyetler temenni ettiğini söyledikten sonra, sözlerine şu suretle devam etmişti: "Bu Birlik Kuv.: Muazzamadan hiçbirinin Mas.: beynelmileliyeti emrinde meydana koymıyacağı büyük işi başaracaktır; ben çok müteessifim ki Umum Mas.: lar Liga'sının ilk müteşebbisleri İngiliz Mas.: ları olmamışlardır. Bu Liga'nın Meş.: Âz.: ların faaliyet sahası haricinde teşekkül ve tenemmüv etmiş olması, ona daha kuvvetli bir iş becermek kudreti; daha büyük bir elâstikiyet ve binnetice daha kolay bir ittisa' imkânı bahşedecektir. Ben kendi ve İngiliz Mas.: KK.: namına Liga'ya karşı duyduğumuz derin alâka ve muhabbeti izhar ederken, İngiltere'de bu maksat uğrunda yapılması lâzım gelen her şeyi ifa ederek, bu tesekkülün daha kuvvetle taazzuvuna çalışacağımızı va'dediyorum."

Filhakika, bu tanınmış Mas.: un sözlerinden istinbat edildiği veçhile (Umum Mas.: lar Liga'sı) Mas.: makamâtı âliye ve resmiyesi beyinde bir merkezî taazzuv değildir. Bu birliğin gayesi, arada mevcut ihtilâfları bertaraf ederek, Mas.: KK.: i şahsan ve münferiden birbirine yaklaştırmak ve bu suretle resmî Kuv.: Muazzama haricinde daha sıkı bir mesai ittihadı, daha şamil bir Mas.: tesanüdü meydana getirmektir. Bu maksadın tahakkuku için, Liga Meş.: Âz.: lara değil, bilâkis doğrudan doğruya Mas.: fertlerine

müracaat eder. Mas .: Kuv .: Muazzamasına karşı Liga'nın hürmet ve itimatı berkemaldir. Bu suretle hareket edişi, bu itimat ve merbutiyetin fıkdanından değil, sadece Meş .: Âz .: ların birçok an'anevi hususiyetlerle, birçok kavanin ve talimat ile mukayyet ve mahsur olduklarından dolayı, aralarında yaklaşıma ve birleşmenin, münferit K K .: in birleşmesi kadar kolay olmayacağını bildiğindedir. Yoksa hem Liga, hem onun mürettip ve müteşebbisleri Muk .: Mesleğimizin bütün kavanini esasiyelerine sadık ve muntazam ve mükemmel Mas .: olmak hususundaki esasata tamamiyle riayetkârdırlar.

Fr .: Mas .: sistemi, talimatı, rit gibi hususlara karışmayı, Liga hiç düşünmez. Bunlar Şur .: Âlilerin, Kuv .: Muazzamanın işidir. Maamafih Kuv .: Muazzama tarafından Liga'ya karşı gösterilen sempati ve dostane hissiyata çok müteşekkîr olan Birlik, ancak bu sempati sayesinde hemen bilûmum memleketlere mensup Mas .: KK .: in bu teşekküle dâhil olduklarını görmüştür.

Su halde, (Umum Mas .: lar Liga'sı), muntazam L .: lara mensup bilûmum Mas .: ların tabir caizse - ferdî ve hususî bir cemiyetidir.

Geçen sene, Vefa Mah .: i Muh .: inde yaptığım bir muşahabede demiştim ki: "Biz ahenk ve intizam ve muvazenesi sarsılmış bir devri tarihide yaşıyoruz. Etrafımızda cereyan eden siyasî, iktisadî, içtimaiî hadiselerle bakınca görüyoruz ki, içinde yaşadığımız şu günkü hars ve medeniyet dünyası, şeklini değiştirmeye yüz tutmuştur. Dağılan **eskinin** yerine **yeniyi** kurmak ve ikame etmek için dünyada mevcut ve her sahada çalışan bütün teşekkül ve taazzuflar grup grup birleşiyor ve teşriki mesai ediyor. Bütün dünyada bir kaynaşma ve umum insanlarda her sahada anlaşmağa ve birleşmeğe doğru hakikî ve ciddî bir temayül nümâyandır. İşte bugün görüyoruz ki bu temayül, bu içimizden haykıran anlaşma ve birleşme sesi, Mas .: fertlerini de harekete getirmiştir.,,

Almanyada bir serbest Mas .: Cemiyeti vücuda gelmiştir. Merkezi Lâypzig'te olan bu cemiyete âza olabilmek için, muntazam ve mükemmel bir L .: ya mensubiyet ve bunun âmil âzasından olmak kâfidir. Bu cemiyetin 24 bin küsur âzası var. Almanya'ya ve Almanca konuşan Mas .: lara munhasır gibi kalan bu teşekkül haricinde, yedi

senedenberi bütün milletlere mensup Mas' . ları halkai uhuvvêinde toplanan Umum Mas' . lar Liga'sının muvaffakiyetli ve meşkûr adımlarına şahit oluyoruz. 1929 da Amsterdam'da akdedilen kongrede toplanan Mas' . ların yekûnu binleri bulmuştur. [*] Bunlar meyânında dünya Mas' . luğunun en benam Üs' . Az' . , A' . Hâk' . Az' . ve Üs' . Muh' . leri de dahildir. Bunlar haricinde ismi yukarda geçen Londra'lı Dudley Wright gibi, Belçika âyan âzasından ve Nobel sulh mükâfatı hâмили Lafonten B' . gibi, Mas' . luk tarihinin en namdar ulemasından Varşova'lı Kipa K' . , ve Kronştad valisi Servatius B' . gibi gerek âlemi haricîde, gerek Mas' . lukta şöhrat ve mühim bir mevki sahibi olan KK' . buraya koşmuşlar ve mukaddes Birliğe hususî bir kıymet ve revnak vermişlerdir. Bu kongrenin küşadında, muhtelif memleketlere mensup mühim şahsiyetler nutuklar irat ederek, Mas' . luğu alâkadâr eden ve umumî K' . lik ve tesanüdü temine hadim olan meseleleri mevzuubahs etmişler; aynı zamanda birbirlerini anlamağa, kendilerini birbirlerine daha iyi tanıtmaya çalışmışlardır. Umumî celselerden sonra orada hazır bulunanlar ihtisas encümenlerine ayrılarak doktorlar, hukukçular, iktisadiyatçılar, kitabiyatçı ve edipler, Mas' . asarı atika müddehir ve mütahassısları, gazeteci ve muharrirler, muallim ve terbiyeciler, ayrı ayrı gruplar hâlinde toplanarak meslekî kıymet ve kudretlerini Mas' . tesanüt ve mesâisine hasru vakfemişlerdir. Bu grupların elde ettikleri netice ve semerelerden ve 1930 senesi Cenevre'de, 1931 senesi de Paris'te toplanan kongrelerin mukarreratından diğer nüshalarımızda fırsat düştükçe bahsedilecektir.

Umum Mas' . lar Birliği hakkında verilen bu izahata ilâveten şunu da söyleyeyim ki, bu teşekkülün leh ve aleyhinde bulunanlar çoktur. Bu nüshamızda fotografisini ve İstanbul'da geçen sene verdiği konferansların ikincisini dercettiğimiz Groussier B' . in bu bapta fikirlerini öğrenmek istiyen (**Büyük Şark**) a, mu-maileyh şu cevabı vermiştir: "Mas' . luk âlemşümül bir teşekküldür. Bütün gayretlerimiz dünyada mevcut Mas' . ların birliğini tahakkuk ettirmeğe saî olmalıdır. A. M. I. muhtelif Ob' . ları bir araya toplıyor. Fakat henüz bilûmum Ob' . lar buna dahil olmadığı için, doğrudan doğruya KK' . in şahıslarına müracaat eden diğer bir

[*] Wiener Frmr. Z. Yhg. 1929

teşekkülün taazzuv etmesi — KK.: in birbirlerini tanımalarını, birbirlerine daha fazla yaklaşımlarını temin ederek mensup oldukları Ob.: ların dabiliririyle itilâflarını ihzar eyliyeceği cihetle — çok faydalıdır. Bu noktai nazardan düşünülünce (Umum Mas.: lar Birliği) nin ifa edebileceği hizmetin büyüklüğü meydana çıkar.,,

Ht.

CONFÉRENCE

Faite par le T.: Ill.: F.: Groussier

Dans la tenue solennelle organisée par la R.: L.: La Renaissance, O.: d'Istanbul, en présence des Hauts Dignitaires du G.: O... de Turquie, le Lundi 20 Avril 1931.

T.C.V. et TT. CC. FF. de la R. L.: La Renaissance,

Je suis heureux de me trouver au milieu de vous, dans cette magnifique cité de Constantinople, où vous représentez avec tant de ferme dignité le G.O. de France auquel vous appartenez et je vous présente, avec tous mes remerciements pour votre affectueux accueil le salut fraternel du CONSEİL de l'ORD.: et de l'Ordre tout entier.

Vous me permettrez d'exprimer, en votre nom, toute notre gratitude aux illustres visiteurs qui nous font le grand honneur de participer à cette belle tenue maçonnique que vous avez organisée.

Au T.S.G.M. du G.O. de TURQUIE notre T. Ill. MIM KEMAL BEY, qui dirige avec tant de haute distinction la Maçonnerie Turque et dont j'ai pu apprécier l'esprit clair et le grand coeur;

Au T. Ill. Gr. Secrét. de l'Ordre, mon grand ami M. Rachit Bey, l'un des meilleurs d'entre nous, l'un de ceux qui par leur haute valeur morale et intellectuelle, illustrent la Maçonnerie Universelle et pour lequel j'ai l'affection la plus profonde;

Au T. Ill. F.: Servet Yessari Bey, Premier Lieutenant du

T.P.S.G.C. du S.C. de Turquie, qui représentait le G.O. au Convent de Bruxelles où par ses belles qualités, il a su s'attirer la sympathie unanime des délégués des Puiss. adhérentes à l'A.M.I.

A tous les Hauts Dignitaires du G.O. et du S.C. de Turquie qui les entourent.

Je les assure à nouveau des sentiments fraternelles que professe à leur égard le G.O. de France et je leur adresse l'expression de ma plus vive reconnaissance pour l'honneur qu'ils m'ont fait en m'invitant à venir passer quelques jours au milieu d'eux et pour les sentiments affectueux qu'ils ne cessent de me manifester.

Au nom du G.O. de France, j'invite les FF. de la R. L. la Renaissance à se mettre debout et à l'ordre et à se joindre à moi pour tirer une tri. et chaleureuse bat. ie en l'honneur du G. M., des III. DD. du G.O. et du S.C. de Turquie qui siègent à l'O. et de tous nos FF. visiteurs.

T. S. G. M. TT. III. DD. et TT. CC. FF.

Le G.O. de France, comme le G.O. de Turquie, est une Ob. initiatique et symbolique.

Comme vous, nous nous appuyons sur les progrès du passé pour mieux préparer l'avenir, pour atteindre plus sûrement notre but: la Fraternité unissant les maçons, puis rapprochant tous les hommes, quelles que soient leurs races, leurs nationalités, leurs croyances ou leurs conceptions philosophiques.

Quelques-uns s'étonnent de nos cérémonies, critiquent nos insignes, se moquent de nos gestes, ne se rendent pas compte de leur utilité pour préparer nos esprits à se comprendre et nos cœurs à s'aimer.

Ils oublient que même dans la vie profane les costumes communs, les gestes communs ont une importance capitale pour préparer une unité de pensée ou d'action.

Qu'est-ce donc que les applaudissements dans une réunion profane, sinon l'expression de la communion des auditeurs dans

la pensée exprimée et l'effort des plus ardents pour la faire partager aux indifférents, voire même aux adversaires ?

Les costumes militaires, les managements d'armes n'ont - ils pas pour objet la création d'unités aptes à lutter efficacement contre l'envahisseur ?

Si les uns se servent de la discipline qui découle du geste commun pour faire triompher une idée ou se défendre contre un assaillant, les bat. . maçonnique ne contribuent elles pas à assurer la discipline de maçons pour la recherche commune de la vérité et leur rapprochement affectueux ?

Quoique initié il y a 46 ans, j'ai conservé vivace, comme au premier jour, l'impression profonde que me produisit l'attention, le silence qui régnait dans le Tem. . le, la première fois que je vis un F. . y prendre la parole.

Croit-on que ce soit par hasard qu'on sache écouter en maçonnerie ? Ne se rend-on pas compte que cela provient de nos vieux usages de l'application stricte de nos rituels, où les Surv. . répondent au Vén. ., où la parole et le geste se succèdent pour maintenir l'esprit toujours en éveil et prêt à recevoir l'enseignement maçonnique ?

Ecouter sans interrompre, dans le plus profond silence, même si l'orateur exprime des idées que vous ne partagez pas, où avez-vous vu cela dans le monde profane ?

Nulle part.

Le respect absolu de la pensée est jusqu'à ce jour le privilège exclusif de la maçonnerie, sachons le conserver précieusement.

C'est là une grande force morale pour notre Ordre. Elle sera plus considérable encore lorsque nous aurons fait un nouveau progrès.

Ecouter, c'est bien; comprendre, c'est mieux.

J'ai souvent constaté que, même en L. ., lorsqu'un F. . répond à un autre F. ., il ne parle pas de la même chose, il emploie parfois les mêmes mots; mais leur donne un sens différent,

il exprime ses idées sans se préoccuper de celles qui ont été émises, il réfute ce qu'il n'a écouté que superficiellement sans s'attacher à le bien comprendre.

Ce n'est pas là le moyen de découvrir la vérité.

Notre effort doit tendre à rechercher ce qu'il y a de commun dans nos pensées et de partir de cette petite lueur pour nous élever à une vérité plus haute, non pas en nous opposant par une réfutation dédaigneuse, mais en nous efforçant de nous convaincre amicalement.

Le G.O.D.F. ne craint pas d'aborder toutes les grandes questions qui se posent à son attention.

Certains, qui ne cherchent pas à le bien connaître l'accusent de faire de la politique.

Or, notre Ordre s'efforce d'examiner les problèmes de haut. La diversité même des opinions de ses membres l'empêcherait de se mêler activement aux luttes de parti.

Ce qu'il veut, c'est réussir, à dégager de toutes les conceptions particulières une notion générale qui s'impose à tous les esprits.

Les sujets choisis sont renvoyés à l'étude des LL.

Chaque Atelier les étudie séparément et chaque maçon est appelé à donner son avis.

Les rapports qui expriment la pensée de la L. . . sont adressés aux Congrès Régionaux, nouvelles discussions suivies de nouveaux rapports plus généraux.

Ceux-ci, dépouillés par le Conseil de l'Ordre, ainsi que les rapports particuliers, sont soumis à la Commission nommée par l'Assemblée Générale annuelle qui les classe, les analyse, et s'efforce d'en synthétiser la substance en un rapport d'ensemble qui est discuté par les délégués de toutes les LL. . . réunis.

Nous n'avons pas la prétention d'aboutir à un travail parfait. Ne disposant que de peu de temps, les rédactions sont parfois un peu hâtives, mais le plus souvent les idées qui res-

sortent des conclusions expriment la pensée unanime de l'Ordre, puisqu'elles ne rencontrent aucune opposition.

Nous voulons, non pas que la Maçonnerie se mêle à l'action profane, mais que ses membres soient préparés intellectuellement et moralement à y jouer, à titre individuel le rôle qui convient à des hommes qui ne recherchent que le bien général.

Aucune question ne doit être soustraite à l'examen des maçons, aucune barrière ne doit empêcher la vérité de les éclairer.

*
* *

Le G.O.D.F. est partisan de la liberté la plus absolue de la Pensée. Il respecte toutes les doctrines philosophiques ou religieuses, mais il ne veut en imposer à personne et ne supportera jamais qu'on cherche à lui en imposer.

Il estime que les cerveaux doivent se développer librement, rechercher la part de vérité que chacun d'eux peut saisir et tendre ensuite à synthétiser, à harmoniser tous ces aperçus personnels.

On lui a parfois reproché d'avoir opposé les dogmes scientifiques aux dogmes religieux.

C'est là une erreur.

Le G.O. est contre tout dogmatisme, qu'il soit religieux ou scientifique!

La pensée doit toujours être libre, sincère, conforme à la raison et s'inspirer des résultats de l'expérience.

Nous estimons que tout peut être discuté et contesté: dogmes religieux, systèmes philosophiques, lois sociales, postulats scientifiques.

Une métaphysique, qui serait basée sur des données scientifiques serait toujours une métaphysique et, comme telle sujette à l'erreur.

*
* *

Ce qui fait la beauté de la science, développée grâce à ses méthodes, c'est qu'elle ne s'arrête jamais, que les lois qui paraissent les plus parfaites peuvent être remises en question,

qu'aux postulats les mieux établis peuvent être substitués des postulats nouveaux.

Le rôle du savant consiste à remplacer les lois qu'il a conçues par des lois plus générales, satisfaisant à un nombre de plus en plus grand de faits observés et contrôlés.

Il y a plus de deux siècles, l'illustre Newton développait le système de l'émission de la lumière qui fut presque exclusivement accepté par les savants; un siècle plus tard, les travaux de Fresnel faisaient écarter le système de l'émission en lui opposant la théorie ondulatoire; aujourd'hui les progrès de la science ont conduit Louis de Broglie à une théorie nouvelle qui concilie les deux systèmes.

Ne pensons pas cependant qu'on ait atteint la vérité en ce qui concerne la propagation de la lumière.

D'autre part, depuis plus de vingt siècles la géométrie repose sur le postulat d'Euclide, basé sur l'expérience : que par un point de l'espace on ne peut mener qu'une parallèle à une droite donnée. Or, au siècle dernier Lobatschewsky a fondé une géométrie dans laquelle le nombre des parallèles menées d'un même point à une droite donnée n'est pas limité et en sens inverse, dans la géométrie de Riemann on ne peut rencontrer aucune parallèle.

Dans ces nouvelles géométries, les théorèmes se déduisent les uns des autres avec la même exactitude que dans la géométrie Euclidienne.

Celle-ci est simplement plus commode ; on ne peut même pas dire qu'elle est plus conforme à la réalité, car les travaux d'Einstein nous conduisent à admettre que l'espace est non pas rectiligne, mais courbe.

Sans doute la connaissance ne pourrait se développer si elle ne s'appuyait sur des postulats, mais il serait possible à l'esprit humain de bâtir la science sur d'autres postulats que ceux généralement admis ; ceux-ci ne peuvent donc pas être assimilés à des dogmes.

Si la science les rejette pour elle-même parce qu'ils entraveraient son essor, ne pensez-vous pas qu'il serait sage de n'admettre aucun dogme dans aucun ordre de la pensée, pour permettre à l'intelligence des hommes de chercher elle-même sa voie qui lui permettra de s'élever toujours plus haut, vers la lumière.

Le maçon doit non seulement développer son esprit, mais ennoblir son cœur.

Nos adversaires prétendent qu'on ne peut établir aucune morale qui n'ait le dogme pour base.

Sans doute, certaines règles de morale et d'hygiène ont pu être imposées par les religions, mais la morale est d'origine sociale et non de création religieuse, et loin d'être immuable comme le dogme, elle se transforme à mesure que les liens, les rapports sociaux se modifient eux-mêmes et, comme en toute matière, c'est à l'esprit qu'il appartient de déterminer les meilleures règles de conduite.

Les principes sur lesquels doit reposer toute morale font l'objet des études de la maçonnerie, particulièrement du G.O. D.F.; parce que pour nous, tout progrès dépend essentiellement, non seulement du perfectionnement intellectuel, mais, surtout du perfectionnement moral de l'Humanité.

Même, au dehors, on a bien l'intuition que la Franc-Maçonnerie s'efforce d'être une grande Puissance morale et parfois en voulant l'atteindre, on lui rend justice.

Qu'exceptionnellement, un franc-maçon commette un acte délictueux; immédiatement c'est la Maçonnerie tout entière qui en est rendue responsable et qu'on attaque, alors que le crime d'un catholique n'atteint pas son église.

Qu'est-ce à dire, sinon qu'on admet que la morale catholique est impuissante à garantir les fidèles contre le péché, alors que la morale des franc-maçons doit être assez efficace pour éviter toute faute.

Quel plus bel hommage peut-on rendre à notre Ordre?

Aussi devons-nous le justifier en n'admettant parmi nous

que les profanes susceptibles de recevoir notre enseignement, de devenir meilleurs et d'être des exemples, non seulement dans nos Tem., entre Francs-maçons, mais aussi dans la famille et dans la vie profane.

*
**

Haussons-nous vers la vérité, enthousiasmons-nous pour tout ce qui est beau, ouvrons largement notre cœur à la bonté, travaillons à joindre universellement tous les maçons; tendons nos mains, même vers celles qui paraissent réserver, notre fraternelle insistance finira par nous permettre de les étreindre; formons la chaîne d'union entre nous pour préparer le rapprochement de tous les hommes.

Eduquons surtout les générations nouvelles; que les mères nous aident dans cette noble tâche d'arracher du cœur des petits enfants les germes d'égoïsme et d'y faire fructifier des sentiments altruistes.

Atténuons la lutte des intérêts par l'amour fraternel. La Société sera d'autant plus parfaite que ceux qui la composent auront compris que c'est en s'efforçant de réaliser le bonheur de tous qu'on peut espérer soi-même être heureux.

Ayons confiance en l'avenir, restons fidèles à l'impérissable idéal de la Maçonnerie. Ne nous écartons jamais de la Justice, élevons-nous par la Raison, soyons unis par la Fraternité.

Yeni Vasiyetname Şekline Dair..

Muhterem Üs.. ve aziz KK.. im,

Hasbihâlîme başlamazdan evvel, hemen hatırlatmalıyım ki Mas.. Atölyelerinde "Akide,, ler, kalbi duyguların birer ifadesi olan "İman,, lar münakaşa ve tahlil edilemez; ancak fikrî ve ilmî bilgilerin ifadesi olan, insanlar arasında umumî bir anlaşma ve yaklaşma tesisine yarayan "Vakı'a,, ve "Principe,, lerdir ki bu kârgâhlarda tetkik ve tenkit olunabilir. Pek mümkündür ki, bugün için "hakikat,, olarak kabul edilen her hangi bir fikir, her hangi

bir “İmân,, ile tearuz edebilsin. İşte o vakıt Mas. . “tolérance,, gösterir; çünkü: fertleri imânları ile başbaşa bırakarak, yalnız doğruluğunda ittifak edilen fikrî ve ilmî hakikatler üzerinde insanları elele vermiye çalışmak, Mas. .luğun ilk umdesidir. Bunun için, sözlerimde ne bir “İmân,, ile münakaşa vardır, ne de mü-talaalarım şahsî imânımın tercümesidir; ben sadece ilim ve fen âlemindeki bazı mütearifelere şöylece bir temas etmek istiyorum; bu noktanın lütfen göz önünde bulundurulmasını rica ile hasbihâlime başlıyorum.

Hasbihâlimin mevzuu “**Hilkat Nazariyesi,,** dir. Bana bu mevzuu ilham eden hâdisè de, içimize alacağımız Yabancınnın daha ilk adamında eline tutuşturduğumuz ve “Vasiyetname,, adını verdiğimiz vesikada ki, “**Halika karşı vazifeniz nedir?,,** suâlinin son günlerde Bü . . Meş . . tarafından kaldırılması, onun yerine “nefsinize karşı vazifeleriniz nelerdir?,, suâlinin konulması oldu.

Acaba, Bü . . Meş . . bunca yıllık o eski sorguyu ne diye kaldırdı?.

KK . . im ! Hatırlıyorsunuzki geçen sene Muh . . Mah . . lerde başlıca iki tez mevzuubahis oluyordu: biri Milliyetçilik, diğeri Doğmacılık!. Doğmacılık münakaşaları olurken o mevzu ile samimî alâkası bulunan bu “Halika karşı vazifeniz nedir?,, sorgusunun Ma . . kitaplarında yerini bir hayli aradım; lâkin D . . min tetkiklerine müsaade edebildiği Nizam, Kanun ve Talimatnamelerin hiç birinde Vasiyetnamenin tertip ve yazılış tarzı hakkında hiç bir kayıt ve sarahat bulamadım. Mas. .luktaki kıdem ve vukuflarına hürmet ettiğim Yüksek Üs . . larımızdan bazılarına da sordum; yine kâfi ve mukni bir cevap alamadım. Demekki, bu sorgunun nereden çıktığı ve ne diye konulduğu anlaşılmaz bir keyfiyetti.

Sonra, bu çok hassas bir suâldi. KK . . im hatırlarlar ki Muh . . Mah . . imizde niyabeten Tekrisi icra edilen bir B . . miz bu suâle karşı: “Benden bir vazife isteyebilecek bir Halik tanı-mıyorum!,, cevabını yazmıştı. İmtihanları esnasında hep gayrete geldik, kendisini sıkıştırdık. “Evet, dedi, benim kâinatta hüküm-ferma olduğuna kanaat ettiğim Kudret’i Fatıra insanlarla görüşüp

konuşmaz, kullarından seçtiği vekiller vâsıtasıyla bana yazılı ka-
nunlar, kitaplar göndermez; benden vazife değil, yaptıklarından
hiç birşey beklemez. İnsanların vazifeleri ancak nefislerine ve
birbirlerine karşıdır., Bu izahat üzerine hepimiz gayrete geldik,
bu çok yüksek mefkûreli biraderimizi Klisaya kurban etmekten
kurtarmak için çok uğraşıldı ve nihayet N. . ü ziyaya kavuşabildi.

Bu ve buna benzer vak'alar ispat ediyordu ki sorduğumuz
suâl çok tehlikeli bir suâldi...

Birinci D . . Ritüeli: “Ahlâkıyata mügayir telkinat ve ilka-
atta bulunmamak ve vazi ve naşirleri samimî olmak şartıyla bil-
cümle edyan ve itikadât ve **Efkâri mahsusayi** kabul eder.
Kelimenin bütün manasıyla mülhit ve münkir olanları ve hiç bir
mefkûreye sahip olmadığından naşi hiç bir şeye mu'tekit olma-
yanları reddeder., diyor.

Yine birinci D . . de icra edilmekte olan Mat . . Merasimi
Talimatnamesi: “İskoçya Ta . . At . . ve Mak . . ü **kavanini**
celilei hilkati ve **Sa . . Âz . . Kâ . . in Vacibülvücut** olduğunu
kabul ve tasdik eder., diyor.

Her hangi din ve itikada sâlik, her hangi bir **fikri mahsusa**
tarafdar olursa olsun, her faziletliyi, her hakikat âşıkını sinesine
kabul eden Mas . . luğun - mesaimize başlarken ve nihayet verirken-
daima bizlere telkin ve ihtar ettiği bir müşterek “Mefkûre., si
mevcutturki buna biz “Sa . . Âz . . Kâ . . , namını veriyoruz.
Bu âli ve ideal prensipte acaba dahil değildir ve müşterek
ve âlemşümûl mefkûre ile te'lifyi kabil olmadığındanmıdır ki Bü . .
Meş . . “Hâlik., mefhumu hakkında suâl sormaktan bizi men'-
ediyor?.

Geçen celselerimizden birinde Yüksek Üs . . larımızdan
A. Rifat B . . miz: İskoçya R . . inin en sadık ve muhafazakâr
sâlikleri olduklarını iddia eden İngiliz BB . . den bir çoklarının
Sa . . Âz . . Kâ . . hakkındaki telâkkilerinin Klisa Rabbi hakkındaki
imâna pek benzediğini, bunun için de beynelmilel Mas . . İttihadı
teşebbüsünün akim kaldığını tafsil ve izah etmişti.. Yoksa, biz
Türk Mas . . leri İskoçya R . . ini terk mi ediyoruz?.

Bü . . Meş . . in Levhasında mahut suâlin kaldırılması sebepleri

gösterilmediğinden bir çok düşüncelerin hatıra gelmemesi mümkün olmuyor. Ben, âciz K. .iniz, mes'eleye dair mütalâalarımı arza cesaret etmekle, kıymetli KK. .imin bu bapta derin ve yüksek vukuf ve ilimlerinden nurlanmaya vesile ihzar etmiş olacağımı ümit ediyorum.

Hayır, KK. .im, İskoçya Ta. . At. . ve Mak. . ünden asla ayrılmıyoruz. Türk Mas. .luğu da "Sâ. . Âz. . Kâ. ., mefkûresine sadık ve tabidir; ancak bu mefkûreyi "Halik bir Zatı Ecellü Âlâ., olarak vasıflanmaktan tenzih ederiz. Çünkü böyle pek iptidâî bir fikrin, yani böyle bir zat tahayyül etmenin Ekosizmin tamamen zıddı olduğunu bu R. .e âit kanun ve talimatlardan vazihan anlamış bulunuruz.

Üs. . larım bilirlerki "bazı memleketlerde Ritüele eşkâli inciliye,, bile girmiştir. Vakı'a "bu kusur R. . te değil, onu iyi anlamayan ve iyi kullanmayanlarda olmak lâzımdır,, lâkin bile bile o doğmatik şekil ve fikirlerde ısrar etmek kusuru bizimdir.

Tekris, daha olgun ve düzgün bir tabir ile "İkaf,, merasiminde birinci N. . ağızdan Yabancıya talim edilen: "Eğer karininize nüfuz etmek isterseniz onun noktai nazarına göre hareket ediniz!,, nasihatı ile (Abai Mas. .iye) bizzat kendileri de âmil olmak istemişler, "akide,, lere kur yapmak nezaket ve kibarlığında bulunmuşlar ve esef olunurki kendileri de bilmiyerek doğmacılığa düşmüşlerdir. İşte, Vasiyetnameden kaldırılan sual öyle bir komplimandı. Bü. . Meş. . son kararı ile bu izi silmiş oluyor.

Meselenin felsefesini felsefi D. . lere bırakmak mecburiyetindeyiz; biz yine müptedilik D. . sinden, ilim ve fen sahasından ayrılmıyalım:

Ekosizmin Sa. . Âz. . Kâ. . ını herkes aklının, vicdanının emrettiği şekilde kendi kendine izah ve tefsir edebilir; lâkin müşterek mefkûrenin bütün insanlarca kabul olunan evsaf ve sıfatı arasına "Halik,, sıfatı da karıştırılamaz. Zira: Halikın fi'li ve bu sıfatla vasıflanmasının sebebi olmak iktiza eden "Hilkat,, adını verebileceğimiz bir fiil, bir hareket, bir ameliye, hasılı bir realite imkânda sepkat etmemiştir. Bu ameliye -ister doğmacıların de-

dikleri gibi altı günlük bir harika, isterse binlerce yıl ve asır sürmüş ve nihayet nihayet bulmuş uzun bir manzumei âmâl olarak ileri sürülsün -fennen reddedilmiş antika nazariyelerdendir. Mamafih, bir ecdat yadigârı hürmetiyle o eski nazariyeye bağlı kalmış Mas. larda yok değil. “Mas. luğa, maatteessüf doğmacılık karışmıştır,, diyen bir B. . imize çok yüksek bir Üş. .ı mızın, “Newton da bizim fikrimizde idi, o da doğmacı değildi, ya!,, yollu mukabelesine bakılırsa, bunların Newton’un tesiri altında kaldıkları anlaşılır. Filhakika bu büyük adam bir taraftan merkezi sıklet kanunlarını keşfederken, öteden maddeyi yaratan ve harekete getiren bir “zekâ,, ya, bir ,, iradei maneviye,, ye, elhasıl bir “Halik,, a inanırdı. En eski hakîm ve filozoflar da bu fikre zahip idiler. Aristot felsefesine ait olan ve “scolastique,, felsefesinin tesiri ile “Descartes,, ve “Spinoza,, ya, nihayet Newton’a kadar devam eden bir nazariyeye göre, hariçten bir kuvvetin tesiri olmadıkça maddenin hareketi mümkün olmayacağı ve kâinatta «vezni gayri kabil» ve binaenaleyh «idrâk oluna mıyan» bir kuvvetin, bir iradenin mevcudiyeti farzedildi.

Daha eski devirlerde (madde ile kuvvet ayrı ayrı şeylerdir) fikri hüküm sürerken kuvvetlere birer memba aranır, mitolojik veya ideal İlâhlar tehayyül edilirdi. (Kuvvet vezin edilebilen madde ile birleşmek mecburiyetindedir, fakat vezni kabil olmıyan kuvvet ayrı bir mevcuttur) formülü ile ifade olunabilen Newton ve emsâlinin tâbi oldukları fikir hüküm sürmeğe başlayınca da kelâmiyun, sofiyun, mutavassife, mistisizm, pantezim... çeşit çeşit falsefe mektepleri meydan aldı. Eskilerin « lâ halâ velâ melâ» sı gibi, bu «ne aynıdır, ne gayrı, hem birdir, hem ayrı» iddiaları felsefe edebiyatını çok süsledi; çok cazip ve zengin bir hale getirdi.

“Şemsi can kô hariç amed ez esir
Nebvedeş der zihnü der hariç nazîr.

Yani : (Membai kuvva esirin [1] haricindedir, ona hariçte şerik ve nazîr bulabilmek şöyle dursun, zihnen tasavvur ve tahayyül etmek bile mümkün değildir) diyen çok büyük türk hakîmi Mevlânâ, felsefî telâkkisini şu rubaisinde icmâl eder :

[1] Kâinatın

"Güftende ki şeş cihet hême nûri hudast
Feryad zi halk hâst kân nûr gücast
Bigâne nazar kerd behër sû çepü râst
Güftend demî nazar bikün bi çepü râst,,

Bu rübaiyi vaktile mealen şöyle tercüme etmiştim :

Denilir : nûri Hudala bu avâlim doludur ;
Çırpınır halk, onü dâim arar amma bulamaz !
Eğilir, doğrulur asla göremez Hakkı, eger
Sağla soldan kesilip kendine baksas; aramaz!

Yine koca Mevlânâ der ki :

"Zâti tû zi aybhâ cûda danistem
Mevsuf beizzi Kibriya danistem
Men dil çikünem betahkiku yakin
Hodra çü şinâbtem, tûra danistem,,

Bunu da şöyle tercüme etmiştim :

Ey cümle nakayisten olan zâtı müberrâ !
Ey izzetü kudret ile mevsûfu muallâ !
Tabkik ile bildimki hakikatta neyim ben.
Ben kendimi bildim, tanıdım Zâtını âlâ !

Görülüyorki bir zamanlar «Efendi-Köle» vaziyetinde, daha doğrusu iki düşman gibi karşı karşıya mevki almış olan «Halik-Mahlûk» mefhumları artık müzdeviç ve mütedâhil bir hale geliyor, (Lâ mevcude illâ hû) ve (Enelhak) diyen velîler,

„Âyini dir bu âlem, her şey Hak ile kaim
Mir'ati Muhammetten Allah görünür daim;

diyem şairler çoğalıyor ve bizzat insanın nefsi ve nefesinde hâkim olan kanunlar büyük ehemmiyet alıyordu.

«Mas..luk, nurunu kendini bilmek güneşinden alır» diyem Ekosizimin son nazım ve şârii sayılan Anderson B.. de bu asırların evlâtlarındandı ve hemen Newton'u takip etmişti. Bu itibarla zamanının felsefe ve kanaatinden mülhem ve müteessir olmuş olması kabul edilse de, kendisinin o çok derin muhakemesi ve Mas..luğun yüksek mefkûresi «her şeyin değiştiğini, her şeyin tekemmüle doğru yürüdüğünü» prensip olarak tespit etmekte, Newton'a verilecek cevabı -onun en büyük münakkidi ve meslektaşını bulunan - Laplace'dan çok evvel ve çok kuvvet-

le vermiştir. (Newton'un hararetili müdafilerinden «Voltaire» B. in taksiratını ümit etmek isterimki Papa'dan nâil olduğu takdisât âffettirmiş bulunsun!).

Şimdi, «Hilkât» mefhumunu bir de asrımızın hâkim mütefekkirlerine soralım:

Tabiatte yoktan hiç bir şey yaratılamaz, hiç bir mevcut yok edilmez (Lavoisier);

Alemin ne bidayeti, ne de nihayeti vardır (Ruckert);

Hilkat boş bir nazariyedir (Holbach);

Mademki madde mahvedilmiyor, halk edilmiş değildir (Ph. Spiller);

Madde halk edilemez, mahvedilemez (Karl Vogt)..... V.S.

Dr. Buchner'in **Madde ve Kuvvet** eseri bu baptaki muhakemeler için iyi bir dosyedir. Hegel, Darwin, Gustave Le Bon... ve bütün yaşayan hakimlerin ispat ettikleri kanaat ve hakikat hep aynıdır. «İlleti ulâ», «Eser-Müessir», «Hâdis-Muhdis» kıyasları birer kelime oyunundan ibarettir; hilkat - biblik ta'bir ile Tekvin- tarihî bir mukaddes hatıra kabilinden eşki kitaplarda kalmıştır. Bugün Fen, olup biten hâdisat için ne iptida, ne intiha kabul etmiyor; sun'u tekvin Ezelden Ebede doğru, lâyetenahî devam ede gelmiş ve bilâ fasıla devam edip gidecektir. Ekosizm de bunu böyle kabul ediyor. Mat.: Merasimi Talimatnamesi «Ezeliyetin iptida ve intihası yoktur» dedikten sonra şu vecizeyi irad ediyor: «Üfku hilkatte nursuz yer yok -Sermediyette devri epter yok». Yine o söylüyor:

«Devri tekvindeki tecelliyat - Varlığın türlü türlü suretidir»

Demekki: Fennin ve Mas. luğun kabul ettiği hilkat lâyetenahî devam eden ve asla tevakkuf ve sükûnu olmıyan bir silsilei hâdisattır. Birinci D... Ritüelinden aldığım bir ifade ile: **“Lâyetenahiye tezyin eden bütün avâlîm nefsimizde tanıdığımız kavanine tâbidir,,**; binaenaleyh Ekosizmin tanıdığı **“kavanini Celilei Hilkat,,** uzviyetimizde cari olan **zarurî ve tabîî** kavaninden başka şeyler değildir. Bizler nasıl bir ana ve bir babadan doğuyor, hergün tahavvül etmek şartile bir müddet yaşadıktan sonra nasıl başka bir maddeye inkılâp ve istihâle

ediyorsak, tıpkı öylece, kâinatın eczasını teşkil eden her varlığın maddî bir menşei, mahdud bir devri ve nihayet bir istihalesi vardır. Mas.: luğa göre «destgâhı kevnü fesad, sırrı kün feyekûn,, yoktan icatta değil, Varın inkılâp ve tahavvülündedir. Makber ve ölüm, bizim nazarımızda, faal bir atölyedir:

Burası işte hiçi sermed burası noktai ezelle ebed
Burda zâhir tahavvülâtı mevat burası destgâhı kevnü fesad
Burada zâhir tahavvülâtı şunun burda vaki teselsülü esbab
Burda meşhud sırrı kün feyekûn

Varlık ebedî bir değişmedir; başlangıcı ve son merhalesi yoktur.

Mat.: Talimatnamesindeki o veciz, derin hakikatleri icazlı bir kalemlle nazmen tercüme etmiş olan Vefa Mah.: i âzasından ve çok yüksek Türk Mas.: larından Â.: Hâ.: Âz.: Fuat H. B.: miz yine o talimatnamede:

“Sani hüsnolan o Üs.:ın ölüm i’mar için behanesidir,, dediği gibi, geçenlerde “İçtihat,, mecmuasında gördüğüm bir kıt’asında:

“Hilkatteki i’dam ile icadı mükerrer
Bir satırı çizip başka satır yazmağa benzer
San’atta güzelliklere yok çünkü tenahi
Şebkârını besler Ezelin âfil eserler

diyordu.

Bizimkilerin «Sa.:», Arapların «Mühendis» diye tercüme ettikleri, son zamanlarda da “Ulu M.:», «U.: «Yapıcı» şekillerinde ifadeye başladığımız **Architecte** kelimesinin etimolojisini bilenler bunun asıl manasının **Baş İşçi, Usta başı** olduğunu söylüyorlar. Demekki Mefkûremiz olan mefhumda esas itibariyle «yoktan yaratıcılık» yoktur, sadece mevcut malzeme ile alelâde bir «yapıcılık» vardır.

Acaba, ezelle ebedin ötesinde, lâyetenahiye ile imkân ve tabiatın fevkinde ne var?..

Psikoloji ve bioloji ile iştigâl eden KK.: im bilirlerki: insan uzviyeti namütenahiye ayar edilmiştir; gözümüz lâyetenahiye görebilecek ve namütenahi renk ve şekilleri seçebilecek; kulağımız ta

namütenahiden işitebilip namütenahi sesleri ayırt edecek; elhasıl hayatımız namütenahi devam edecek bir kabiliyettedir. Lâkin, namütenahi hareketi icabeden bir rakkasın bir çok muhiti mukavemetler dolayisile nihayet tevakkuf etmesi gibi, her meleke ve kabiliyetimiz bir hudutla çevriliyor; bu da pek tabii ve zarurî, yani varlığın devamı için elzem bir kanundur. Aynı tabii kanunlara tâbi maddî bir tezahür olan zekâmız da layetena-hiyi kavriyabilecek kudrettedir; ondan ötesine vereceği cevap şu olabilir: **Bilmem!**

Bilinemiyen (mafevkattabia) bir mefhum hakkında malûmat istemek, sonra onun istediği vazifeler hakkında bir ferdi imtihanâna çekmek Masonluğun ruhu ile, Mefkûresi ile telif kabul etmeyen bir usture idi. Bü.. Meş.. bu suali kaldırmakta doğmacılığın Mah.. lerimizdeki bir eserini daha yıkmış, beşeriyetin saadet ve selâmeti yuvası için binlerce “yontulmuş taş,, hazırlamış oldu.

Biz Masonlar, Allahla kul arasına giren Rühban değiliz; herkes imanında hürdür, hür olmadığımız mesele ilmî ve fennî hakikatlerdir ve yalnız bu hakikatlerdirki bizim Sa.. Az.. Ka.. dediğimiz mefkûreyi vasıflandırır Binaenaleyh Masonun vazifesi hakikat aşkıdır. Hakikat iştiyakının - “amoure’unun,, demek istiyorum- başı izzeti nefistir. Bü.. Meş.. Vasiyetnamedeki o imanlara hitap eden, vicdanlara dil uzatan sorguyu kaldırmakla, nasıl masonî bir karar almışsa, onun yerine “nefsinize karşı vazifeleriniz nedir,, سوالini koymakla da çok masonik bir karar vermiş oluyor.

Bu hasbihalim epiyce zaman evvel kararlaşmıştı; sıra bekliyordu. Bir kaç gün evvel, (vakıt) gazetesinin tefrika suretile neşretmiye başladığı Tarih kitabının mukaddimesinde: “Tabiat kâinatın varlıklarının birliğidir, hem de kâinatın kanunlarına tâbidir,, ve bir yerinde de: “Tabiatta hiç bir şey mahvolmaz, hiç bir şey yoktan halkedilmez,, cümlelerini görünce günlük bir gazetede orta mektep talebesine hitap eden bir ders kitabında yazılı hakikatleri huzurunuzda tekrar için hazırlanmış olduğumdan cidden teeddüp ettim; hasbihalimden vazgeçecektim. Lâkin bazı kıymetli Uş.. larım velevki basit olsun her hakikatın tek-

rarında zevk ve fayda vardır, dediler, beni teşvik lütfünde bulundular. Onlardan aldığım cesaretle işte düşündüklerimi arzettim; yanlışlarımı tashih lütfünü gösterecek B.. lerime minnettar kalacağım. Bu lütfünüzü hakikatperestliğinizden, sevgilerinizden umarak tasdiatıma nihayet veriyorum.

M. C. Vi.:

Vefa

— Muhterem ve muktedir üstadım
Mehmet Ali Haşmet B...e —

VEFA kalp gözümüze ilâhî bir meş'ale
Toplandık etrafında yürüyoruz elele
Yürüyoruz aşk ile, yürüyoruz şevk ile
Beraber ağlıyarak, beraber güle güle..

VEFA bizi toplıyan bir anne kucığıdır
Ulu mimarımızın ulu bir otağıdır.

VEFA yolcularıyız hakka gider yolumuz
Vefakâr kardeş dolu bak sağımız solumuz
İleri uzanırken "hüzzel,, diye kolumuz
Canlanır içimizde mimarımız, ulumuz..

VEFA kardeş kalbinden yapılmış bir binadır
Ebediyete namzet, bekaya aşınadır..

VEFA da çalışırız; sanatımız hizmettir
Kullandığımız alât, çelikten bir vahdettir.
Şiarımız dâima mutlak bir ferâgattir
Gayemiz faziletli yüksek insaniyettir.

VEFA şefkat ocağı, yetimler penahıdır
VEFA tam manasile mason kârgâhıdır.

Türk Yükselme Cemiyeti Teavün Sandığı Nizamnamesi

(Maksat)

Madde 1. — Gayesi, âzadan birinin vefatı halinde kanunî tekellüfattan âri olarak tayin etmiş bulunduğu şahsa yardım belidini tediye eylemektir.

(Kayıt Şartları)

Madde 2. — Cemiyet âzası (Teavün Sandığı) nın tabii âzasıdır. Şukadar ki, müstefit olmak istiyen her B. bir defaya mahsus olmak üzere iki taksiti birden vermeğe mecburdur. Her taksit yarım türk lirasıdır. Bu suretle sandıkta daima resülmal olmak üzere tediye olunmuş iki taksit bulundurulmuş olacaktır. Bu mecburiyete riayet etmemek nizamname ahkâmından müstefit olmak hakkını iskât eder.

Madde 3. — Türk Yükselme Cemiyeti âzalığı sıfatını kaybedenler kezaik Sandık nizamnamesi ahkâmından istifade haklarını terk ve zayi etmiş olurlar. Binaenaleyh, bu takdirde sandıktan bir hak istirdat ve talebine salâhiyetleri kalmamış olur.

(Sandığın Sermayesi)

Madde 4. — Sandığın sermayesi:

- a) Azanın tediyesile mükellef oldukları taksitler,
- b) Vukubulacak teberrüler,
- c) Mevduatın bankada tahassul edecek faizi,
- d) Tediyeatta tenzil ve tevkif olunacak % 10 dan ibarettir.

Madde 5. — Sermaye iki kısımdır! Bir kısmı, müteveffanın irae eylediği kimseye vefat halinde ita olunacak miktarı; diğeri, beş sene müddetle hıfzolunup teraküm ettirilecek miktardır. Bu son kısım ancak bu müddetin hitamında Türk Yükseltme Cemiyeti heyeti umumiyesinin tensip odeceği surette sarfedilebilir.

(Tediye sureti)

Madde 6. — Vefat halinde âzami üç gün zarfında müteveffanın tahriren irae eylemiş bulunduğu şahsa mevcut bir taksit miktarından % 90 nı tediye edilecektir.

Madde 7 — Bu tediyatta vâreset şahadetnamesi veya senet ve ilâm gibi kanunî tekellüfler aranılmaz, vefat ve defnin malûm olması kâfidir.

(Âzanın Vazifesi)

Madde 8 — Azanın vazifesi, hiçbir talebe mahal bırakmaksızın iptidaen iki taksit yekûnu olan bir lirayı ve her vefat vukuunda yarım lirayı sandığa tediye etmek ve mukabilinde mühür ve imzalı makbuz ilmühaberini almaktır.

Madde 9 — Bir vefat vukuunda âza üç gün zarfında taksitini tediye mecburdur; aksi halde iadeli taahhütlü mektupla vukubulacak ihbar üzerine üç gün zarfında ve taşrada bulunanlar da on beş gün içinde mecburî taksiti tediye suretile Sandıkta iki taksitini itmam edecektir.

Madde 10 — İhbar ve talep tarihinden itibaren dahi 9 uncu maddede yazılı müddetler zarfında mecburî ikinci taksiti tediye etmeyen bu nizamname ahkâmından müstefit olmak hakkını iskat etmiş olur; ve tekrar kayıt talebi halinde mürur etmiş olan müddetlere ait taksit veya taksitleri tediye şartıyla kaydı tecdit olunur. İhbar ve talep masrafı âzaya ait ve racidir.

Madde 11 — Sandık idaresi, Cemiyetin şubelerinde tahsilât ve ihbarat vazifelerile mükellef birer vekil bulundurabilir.

Madde 12 — Heyeti idare, her sene bilânçoşunu tanzim ve âzasına tamim ve takdim eyler.

(Sandık Heyeti)

Madde 13 — Sandık heyeti, beş âzadan ibarettir. İki sene müddetle intihap ve bir sene üçü ve bir sene ikisi tecdit olunur. İlk üç âza kur'a ile çıkarılır. Müddeti hitam bulan âzanın bir sene geçmedikçe tekrar intihabı caiz değildir. Reislerini kendileri intihap ederler. Heyetin reisi her sene iptidasında yeniden intihap olunur.

Madde 14 — Heyet, içlerinden her sene bir kâtip, ve bir muhasip intihap eder. Heyet tahsilâtın yüzde beşini tecavüz etmek üzere aidatlı tahsildar istihdamına mezundur.

(Sandık Heyetinin intihabı)

Madde 15 — Türk Yükseltme Cemiyetinin Daimî Merkez Heyeti; Sandığın mukayyet âzasından iptidaen 10 namzet tefrik ve

Cemiyetin Heyeti Umumiyesine arzeder; Heyeti Umumiye bunların arasından hafi rey ile 5 âza intihap ve tefrik eyler.

Madde 16 — Heyeti Umumiye, her ihtihapta Sandık muamelât ve hesabatını tetkik etmek üzere iki mürakip intihap eyler.

Madde 17 — Bu nizamnamenin tefsiri Sandık Heyeti İdaresinin huzuru ile Heyeti Daimeye ve nizamnamenin tadili Cemiyetin Heyeti Umumiyesine aittir.

(Müzeyyel Maddeler)

Madde 18 — Sandık nizamnamesi, Heyeti Umumiyece kabul ve tastik edildikten iki ay sonra, faaliyete geçecektir. Bu tarihten sonra sandığa dahil olmak isteyen eski Cemiyet âzası bu tarihle dühulu arasında geçen zaman zarfında kaç vefat vakası olmuş ise o miktar taksitleri munzam olarak ve defaten ödemeğe mecburdurlar.

Madde 19 — Sandığın faaliyete geçtiği tarihten sonra Türk Yükseltme Cemiyetine dahil olan her müptedî âzadan tekris harçlarile beraber mecburî olarak iki taksiti tahsil olunmak mecburîdir.

*
* *

Bu Nizamname Heyeti Umümiyenin 18 Kânunuevvel 1931 içtimanda kabul ve tastik edilmiştir.

Sandığın muamele ve müracaat yeri; Nuruziya (Polonya) sokağı No. 25 tir. Mektup kutusu orada muallaktır.

MASON DÜNYA ŞUUNU

Şimalî Amerika:

Jorj Vaşington B.:

Şubatın yirmi ikinci Pazartesi günü, bütün Cemahiri Müttehede hükûmtleri birinci Cümhur Reisleri Jorj Vaşington "George Washington", un 200 üncü doğum senei devriyesini büyük ihtifalâtle tesit etmişlerdir.

Bu merasim ve ihtifalâtı ihzar için teşkil edilmiş olan heyet, hazırlıklarını bir senedenberi mütemadî surette çalışarak en hurda teferruatına kadar tesbit etmiştir. Bilûmum teşekküller arasında

bilhassa Amerika Maçonları bu merasim , esnasında büyük bir faaliyet göstermişlerdir.

Zamanı hayatında, vatandaşları Vaşington'a (Vatanın Babası) ünvanını vermişlerdi. Bugün de sulhte, harpte vatandaşlarının kalbinde bu yüksek insanın hatırasının birinci mevkiî işgal etmekte olduğu aşikârdır.

Jorj Vaşington B. daha pek genç iken 1752 senesi Teşrinisani-sinin 4 üncü günü Virginia'daki 4 numaralı Frederichsburg L. sına kabul edilmiş ve gene o'senenin Ağustosunun 4 ünde Üs. lığa terfi edilmiştir. Vaşington her vakıt mason teşekkülüne sadakatını göstermiş ve L. sınıfın mesaisine, yalnız sulh zamanında muntazaman iştirak ile iktifa etmemiş, kurtuluş harpleri zamanında da karargâh L. larını ziyaret ederek harbin beraber getirdiği yok-sulluk ve felâket hislerini manevî varlıklarla teskine şai olmuştur.

Müşarüleyh, 1799 senesinde ölümünün matem merasimini yapan Washington — Alexandria — Loge No: 22 Mah. linin ilk Üs. dı Muh. i ve fahrî âzasındandı. Kısaca diyebiliriz ki bu Büyük Reisicumhur mason cemiyetinin en büyük mürevviçlerinden ve en feyzli müşevviklerinden biri olmuştur.

De Molay — Verein

Bu ismi taşıyan ve masonlar tarafından tesis edilerek bugün Amerika'nın en büyük gençlik teşekkülü olan bu Cemiyet, son senelik içtimasını Vaşington'da aktettiği esnada, bilhassa Cemiyetin ecnebi memleketlerinde tevsiî faaliyet etmesi meselesini müzakere etmiştir. Bu müzakeratı takipeden ziyafette Cemiyetin gençler arasında vatanperverlik, ana baba muhabbeti, hürmet, nezaket, sadakat ve dostluk hislerinin inkişaf ve tamimine masruf hizmetleri, bir lisanı şükranla yadedilmiştir.

İçtimai ve siyasi muhitlere mensup birçok yüksek zevat, bu içtimada hazır bulunmuş, Cemiyetin Heyeti Umumiye âzası meyanından seçilen bir murahhas heyet, Reisicumhur Hoover cenaplarını ziyaret ederek, kendisine tevcih edilen Cemiyetin (fahrî âzalığı) mazbatasını takdim eylemişlerdir.

İngiltere:

" Alpina ,, nın verdiği malûmata göre Londra'da çalışan ecnebi LL .: eskiden senede bir defa müşterek bir mesai celsesi aktederlerdi. Epiyce zamandanberi unutulmuş olan bu adet 1932 senesinden itibaren tekrar ihya edilecektir.

Çekoslovakya:

"Lessing zu den drei Ringen," ismini taşıyan büyük Alman L.: sınıfının bütün Mah.:lerinde ceman 1300 amil Azası olduğu halde, bu Mah.:ler 1929 senesinde 499896 Çek kronu ve 1930 senesinde de 546.629 Çek kronu hayır ve şefkat işlerine sarfetmişlerdir. Malumdur ki Çekoslovakya'da bir de **Çek Büyük L.:** sı vardır. Ahiren Prag vadisinde "Freiheit zur Eintracht," L.: sı mevcut acil lüzuma istinaden Prag'ta "Köprü — Brücke," isminde bir L.: tesisini zarurî addeylemiştir. Bu L.: muhtelif kavimler arasında bir kardeşçe yaklaşma husulünü istihdaf ederek, her millete mensup haricî ve kardeşleri kabule karar vermiştir. B.:nın vicdan hürriyetine ve terakki fikirlerine kat'î surette imkân ihzar edebilmek emelile, bu L.: Grand Orient de France'ın mesai tarzını kabul etmiştir. "Brücke,"nin müessesisleri Brünn ve Bratislava şehirlerinde de aynı ünvan ile LL.: açmışlardır.

Maksatlarının biraz sonra Rit Nuvoye mensup yeni bir **Büyük L.:** tesis etmek olduğu anlaşılmaktadır.

Mas.: **Kız Mektebi:** Bushy'de (İrlanda) inşa edilecek olan Mas.: Kız Mektebinin temel atılma merasiminde 4000 BB.: hazır bulunmuştur. Merasim Üs.: Az.: (Dük de Connaught) tarafından idare edilmiş. Tarl von Donoughmare de İrlanda Üs.: Az.: kordon ve alâmatını lâbis olduğu halde merasimde hazır bulunmuştur. Mumaileyh irat ettiği nutukta, bundan 142 sene evvel Mas.:lar tarafından ön dört kız için tesis edilmiş olan ilk leylî Mas.: mektebini hatırlatarak bugünkü muazzam binanın 1000 Mas.: Kızını istiap edebileceğini ve inşaatın hitamında pederlerini kaybetmiş olan Mas.: Kızlarını yerleştirmek üzere iki büyük leylî müesseseye sahip olmuş bulunulacağını ilâve etmiştir.

Texas Bü.: **Loc.:** sı haricî herhangi bir münasebetle Mas.: tabirini kullanmaktan mensuplarını men'etmiştir. Bu Bü.: **Loc.:** BB.: i Mas.: amblemleri taşımaya da mezuñ değildirlen. Bu suretle Mas.: luğu işlerine alet etmenin önüne geçmek istenmektedir. Missouri, İndiana, Colorado, Mişigan büyük locaları da buna mümasil mukarrerat ittihaz etmişlerdir.

Maça Eczahanesi

Sahibi

Feyzi Vehbi B.:

KK .: e' kredi ve tenzilât yapar. İlaç ve müstahzaratı, her türlü ecza siparişlerini evlere kadar gönderir. Bilhassa **Dikmen Kolonyasını** KK .: e hararetle tavsiye eder.

Telefön: B. O. 1601.

Doğan Ticaret Evi

Rağıp Behaettin B.:

Devair ve Müessesatı Fennîye Müteahhidi

Levazımı tersimiye ve alâtı hendesiyenin en iyilerini, en ehven fiatlarla KK .: in emrine amâde bulundurmaktadır.

Galata - Mertebani Sok. Kınacıyan Han No. 2 - 3.

Telgraf adresi: Rabato

Posta kutusu:
Galata — 59

Telefön:
B. O. 766